

in speech of the students of philology specialty in Ukrainian language and literature. But that is not all, pronunciation [д] as [дз], [л] as [дж] is in general the least learned orthoepic phenomenon, therefore, we treat it as unstable and often violated.

We can draw parallels between the modern Ukrainian pronunciation and the monuments, which recorded the changes that took place in the speech and which are orthoepic norm now. The same verbal peculiarities of sound compositions that were not recorded in monuments or were recorded occasionally, belong to the unstable and often violated although they have now become orthoepic ones.

Discussion: Unfortunately, the norms of pronunciation are ignored today, as evidenced by numerous speech deviations of the respondents. The codified norms of pronunciation, which were formed in close connection with the spelling, can be traced back to the manuscripts, the first prints of the old and the ancient Ukrainian literary language.

Key words: social inquiry, persistent and weak norms of pronunciation, deviation, whistling, sizzling, linguistic [d], [t], simplification in groups of consonants, Transnistria.

Vitae: Maria Druzhynets is a candidate of philology (PhD), professor, assoc. prof., postdoctoral student of Department of Ukrainian language at Odessa National University named after I.I. Mechnikov. Her areas of research interests include the history of the Ukrainian literary language, historical orthoepy, social phonetics, onomastics, dialectology, psycho-semantics.

Correspondence: mriiad68@gmail.com

Оксана Микитюк

УДК 811.161.2'38+81'366.5

АНТРОПОНІМНИЙ ПРОСТІР ДМИТРА ДОНЦОВА ЯК ВІДТВОРЕННЯ ДУХОВНОГО ТА ГЕРОЇЧНОГО МИНУЛОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Проаналізовано антропонімну лексику, яка хронологічно відтворює культурно-історичний розвиток народу від часів Русі і до кінця XVII ст., ідентифікує національну самобутність українців та є яскравим виразивальним чинником у творенні мовної картини світу. Власні назви інформаційно насичують текст, умотивовують необхідність суспільної ієрархії, увиразнюють науково-публіцистичний стиль, формують націєцентричні погляди та державотвірну позицію.

Ключові слова: лінгвостилістичний аналіз, антропонімна лексика, власні назви, Дмитро Донцов.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Подана стаття є частиною комплексного дослідження онімного простору науково-публіцистичного тексту, центральним компонентом якого є антропоніми, а периферію творять топоніми, теоніми, хремотоніми тощо. Предметом дослідження є антропоніми, тобто кількісно великий пласт слів, що утворює системну канву тексту. Власні назви (ВН) – це універсальна “лексична категорія тексту, яка бере участь в реалізації авторської концепції світобачення, у побудові художнього образу, зображенні його дій” (Lukash 1).

Насиченість твору зазначеними лексемами увиразнює позицію автора та сприяє актуалізації певних знань, бо “суть, сила, такого твору не в тому, що розумів під ним автор, а в тому, як він діє на читача” (Potebnya 49). Також антропонімна лексика формує історичне тло, увиразнює погляди культурних та політичних діячів, пов’язує в єдине ціле елементи твору і, таким чином, є національно-культурним ідентифікатором певного відтинку часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Антропонімна лексика є об’єктом вивчення праць з лінгвістики тексту (Bohdan, Yeshchenko, Zahnitko, Kochan, Selivanova 329–334) та робіт, присвячених аналізу ВН у художніх творах (Beley, Hrytsenko, Krychun, Lukash, Moysiyyenko).

Вирішення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасному мовознавстві відсутні праці, присвячені розглядові ономастичного простору Дмитра Донцова, не досліджено лінгвостилістичні особливості ВН науково-публіцистичного стилю. Відтак актуальним є вивчення антропонімної лексики, що формує націєвірну та державотвірну позицію у читача.

Формування цілей статті. Метою статті є з’ясувати роль антропонімного простору Дмитра Донцова як визначального чинника для характеристики духовного та героїчного минулого українського народу від часу Русі до XVII ст.

Поставлена мета передбачає розв’язок таких завдань:

- виявити, як антропоніми ілюструють мовну картину світу та індивідуальні особливості стилю автора;
- з’ясувати семантичне навантаження аналізованої лексики у творі “Дух нашої давнини”;
- проаналізувати функції антропонімів у тексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завдання твору “Дух нашої давнини” письменник-трибун визначив так: “Звертаюся в цій книзі до тих, які відчують в собі дух нашої великої Минувшини...” (Dontsov 4). Маркерами-увиразнювачами тексту слугує антропонімна лексика, що скеровує читача до тих постатей, що

відіграли в історії України особливу роль, є взірцем досконалості, символом національної гордості, образом величного минулого. Також аналізовані назви відтворюють “знання про світ, втілені в тексті з позицій визначеного естетичного ідеалу автора” (Bohdan 19).

Дмитро Донцов переконує, що в світі панує “закон Вищої Справедливості”, відповідно до якого Бог пильнує людей (за виконання своїх законів) та карає за гріхи. Мислитель простежує світогляд поколінь, які знали, що “гнів Божий за беззаконня наші” (Dontsov 11) та численними антропоніми фокусує увагу читача на певних подіях. Усі ВН твору хронологічно належать до: часу Русі, литовсько-руського періоду, козацької доби, відрізка XVI–XVII ст. Саме таким часом датує Дмитро Донцов велич і могутність українського народу.

1. Проповідники й письменники часів Русі. ВН (*Іларіон, апостол Андрій, св. Антоній Печерський, св. Феодосій, Кирило Туровський, Даниїл Заточник, Серапіон*) у творі “Дух нашої давнини” – це уособлення подвижників, діяльність яких пов’язана з утвердженням християнства та формуванням духовної культури Русі.

Промовистим є звернення у творі до антропоніма *Іларіон*. Дмитро Донцов акцентує увагу читача, що митрополит Київський та всієї Русі молить Бога, щоб він не дав нас у руки до чужих людей. Проповідник християнства “твердо знав, що там, де влада була чужа, там і земля була не своя” (Dontsov 134). Цю до сьогодні актуальну думку підтримує автор твору. Дмитро Донцов вважає, що необхідність української влади виродилася в інтелігенції наших часів, що й призвело до морального виродження еліти.

Ім’я *Антоній Печерський* (Dontsov 148) у творі “Дух нашої давнини” спонукає читача хоч частково дорости до цього подвижника духу, що молитвою і постом сягав внутрішньої гармонії. У тексті антропоніми *апостол Андрій, св. Антоній Печерський* вжито як ідентифікатори української історії та культури, бо це були “великі мандрівні лицарі Христа” (Dontsov 148).

Дмитро Донцов неодноразово вводить у текст власні назви *Феодосій* (Dontsov 11) та *Серапіон* (Dontsov 5, 11). Звернення до цих імен потверджує думку автора про те, що Бог карає за гріхи. Антропонімом руського мислителя *Кирила Туровського* ідеолог націоналізму інформує про необхідність пильності, бо автор повчачь та молитовних текстів вважає, що “мусить бути кожний вічно на сторожі”, бо “і нині Юді бути” (Dontsov 101).

Власну назву *Данило Заточник* введено до канви тексту з метою пояснити, що суворий порядок в суспільнім житті є необхідний, бо “переміщення каст веде до згуби, все мусить бути нас своїм місці, щоб механізм не ставав або не відставав” (Dontsov 52). Дмитро Донцов наголошує, що навіть у Святій Землі паломник поминав усіх “за твердим законом суспільної ієрархії” (Dontsov 52).

Отже, усі ВН проповідників часів Русі вжито для усвідомлення волі Бога, який карає керівників за їхні гріхи, вчить бути уважним та дотримуватися порядку.

2. Правителі Русі ВН *Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Всеволод, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Данило Романович, Симеон Олелькович* у праці Дмитра Донцова – це узагальнення ідеалу державотворців, мандрівних лицарів козацької держави, що “виховані вічними герцями з кочовиками” і греко-православним духом від часів Володимира (Dontsov 148).

Текст “Дух нашої давнини” постійно унаочнює стрижневу думку, що найважливіше – це оборона власної держави. Такі високі цілі бачать *Ігореві вояки* (Dontsov 116). Уславлює Дмитро Донцов войовничість *Святослава Київського* (Dontsov 115), що “скаламутил ріки і озера”, та *Володимира, Всеволода*, що були страшні для ворогів (Dontsov 133). Відважним та успішним володарем зображено Володимира Мономаха, “лицарем без страху і догани був і *Данило Романович*” (Dontsov 96). Отже, антропонімний пласт твору передусім зосереджено на войовничій політиці руських князів, позаяк *Ігор* розпочав війну з Візантією; *Святослав* розгромив Хозарську державу та розширив територію власного володіння; *Володимир Великий* приєднав до своєї держави землі в’ятичів, радимичів, білих хорватів; *Ярослав Мудрий* прагнув об’єднати всі руські землі; *Володимир Мономах* провадив успішні походи проти половців та затримав процес роздроблення давньоруської держави; *король Данило (Данило Романович)* відновив та розбудував Галицько-Волинську державу; останній князь Київський *Симеон Олелькович* воював зі Золотою Ордою. Саме така політика засвідчувала могутність Руської землі, її тверду позицію щодо власної території. Автор вважає ганьбою, що *Данило Галицький* мусить йти на поклін “в ханську ставку і холопом називатися” (Dontsov 134).

Наступна річ, на яку звертає увагу ідеолог націоналізму, це те, що наші подвижники, тобто руські князі, високо стояли над “гніздоками” і “сластоїдами” (Dontsov 100), вони витворили “своєрідну філософію життя, яку *Мономах* звав мудрістю “страха Божія” (Dontsov 100). Дмитро Донцов пише: “*Мономах* перестерігає не падати ні на хвилину духом і бути готовим на всі небезпеки” (Dontsov 101).

Автор твору вживає ВН *княгиня Ольга*, таким чином апелює до сильної руської жінки, яка була державником, установила “устави і уроки” (Dontsov 132) та першою прийняла християнство.

Звернення до постатей руських князів стрижневе, бо книга покликана створити “нову касту “луччих людей” (Dontsov 6), що зможуть відродити славне героїчне минуле українського народу.

3. Постаті литовсько-руської знаті. Стрижнева роль у цьому періоді належить ВН *Глинський* (Dontsov 16) (українсько-литовський магнат). Хоча україноцентричність поглядів цього воєначальника та державного діяча суперечлива (був заможним боярином у Московії), проте Дмитро Донцов зазначає, що повстання князя (1509 р.) мало на меті утворення “самостійного українського князівства” (Dontsov 16). Відтак і цей антропонім у тексті подано як знак відсічі татарським ордам.

Поряд з антропонімом *М. Глинський* автор тексту наводить прізвища старости черкаського та канівського *О. Дашкевича* й старости хмельницького *П. Ляницкоронського*, що згодом організували перші козацькі загони, і в такий спосіб започаткували боротьбу за творення самостійної держави. Теоретик націоналізму зазначає: “Остання спроба князівської Русі ... була програна, але в надрах київської області... крилися зародки нових суспільних сил, яким судилося вступити в боротьбу з більшим успіхом в наступні епохи” (Dontsov 16).

4. Постаті козацької держави. Розглядаючи в розділі II існування козацької держави, Д. Донцова цікавить період від розвалу “старокнязівської аристократії і початок розкладу польської шляхти” (Dontsov 16) до формування козацького панства – нової провідної верстви.

ВН *Дмитро Вишневецький* (основоположник козацтва) і *Петро Конашевич-Сагайдачний* (гетьман реєстрового козацтва, кошовий отаман Запорізької Січі) в уяві читача асоціюються з вдалими походами козаків проти Кримського ханства. Назви гетьманів *Івана Свірговського* та *Богдана Ружинського* у тексті твору – це показ успішних війн проти татарської орди.

ВН *Сагайдачний*, *Могила* актуалізують знання про керманічів, які, “переймаючи роллю колишніх київських князів”, виступили “в обороні церкви й цілої нації” (Dontsov 17). Дмитро Донцов підкреслює, що, наприклад, *П. Сагайдачний*, знав: “Хто за отчизну не хоче воювати, той з отчизною мусить погибати” (Dontsov 90), його найбільше тривожить, що “магнати польські вільний народ український “в ярмо работніческоє собі безбожно наклонити намагаються” (Dontsov 134). Автор висновує, що в головах *Сагайдачного* та *Могили* “зарисувалася нова форма державницького твору” (Dontsov 17), тому творення самостійної України стало лише питанням часу.

Ідеолог націоналізму до періоду існування козацтва ставиться неймовірно позитивно, бо “є в козацтві всі прикмети нової касты – енергія, характер, інтелігенція” (Dontsov 17). Відтак автор згадує численні ВН, показуючи таким чином неперервність боротьби за волю України.

Антропонім *Богдан Хмельницький* – наскрізний текстотвірний елемент, який, завдяки повторюваності, звертає увагу читача на постійному прагненні гетьмана керувати вільною великою українською землею. Передусім Дмитро Донцов відзначає могутність *Хмельницького*, який “почав землю копитами конськими орати (не плугом), кров’ю поливати” (Dontsov 115). Автор переконує читача, що цей гетьман кликав старшину стати “за незалежність” (Dontsov 135) та усвідомлював потребу “цілості отчизни нашої” (Dontsov 122), бо якщо козаків переможуть, то всіх “не-козаків” “огнем і мечем поруйнують і опустошать” (Dontsov 59).

Мислитель, пояснюючи потребу слави “для всіх в майбутнім” (Dontsov 123), знову ж таки використовує в тексті ВН *Хмельницький*. Його універсал віщує про “славу нашу, не только в части світа Европи славленую, но і одлеглих за морем чорним странах Азії” (Dontsov 123). Також отаман *Сірко* визнає лише один мотив свого життя: передати нащадкам козацьку славу. Отже, на думку ідеолога українського націоналізму, назви *Сірко* і *Хмельницький* – це відгомін сили й натхнення з старої князівської Русі (Dontsov 148).

ВН *Хмельницький* виконує не лише характеризувальну, але й ідеологічну функцію. Зокрема, про мудрість Богдана свідчать його полководці: “Всупереч гетьманові говорити ми не важилися” (Dontsov 90). Відтак Дмитро Донцов підсумовує: “Значить його думка була не річчю моди, течії, не підлягала напрямкам змінної громадської думки чи забаганкам підсліпуватої юрби, ні обставинам” (Dontsov 90). Посол цесаря Леопольда згадував про *Хмельницького*, як про “того дикого льва” (Dontsov 96), себто він передусім відзначав його мужність, польський історик Кубаля описує гетьмана так: “Всюди могутня воля й залізна рука” (Dontsov 89). У постаті *Хмельницького* автор вбачає позитивні риси характеру українців, зокрема, “динарсько-нордійські прикмети” (Dontsov 107).

Дмитро Донцов причину нещастя сучасної йому України пояснює через “упадок козацького панства” (Dontsov 15). Провідна верства згинула “або через виточення, вплив крови, або через її зіпсуття” (Dontsov 19). Пояснення до цієї тези ілюстровано низкою антропонімів, що мають ідеологічний зміст. Погляди *Хмельницького* в тексті протиставлено ідеям *Барабаша*, що волів не боротися, а “з мостивими панамі хліб-сіль з упокоєм вічний час вживати” (Dontsov 123) та *Семена Палія* (Dontsov 17), бо він і йому подібні “займатися стали фірчиками й штатиками” (Dontsov 17). Методом антитези подано образ *П. Полуботка*, який “голову клав” (Dontsov 18) в тюрмі Петропавлівській та *Халевських*, *Манілових*, ідеалом яких стало “жити, щоб їсти”, а не “їсти, щоб жити” (Dontsov 18). По один бік є соратники *Хмельницького* – *Богун*, *Кричевський* (зокрема, *Богун* – це людина, що мала “нордійські первні”, які були за часів князівської Русі, та “виринають у перших початках козацтва і пізніше”) (Dontsov 109) та по інший бік – *Герцики*, *Броховецькі*, *Гладкі*. Текст відтворює авторську світоглядну позицію, бо, здебільшого, ідеологія Дмитра Донцова – це різкий антагонізм поглядів: визнання одних та засудження інших.

Підкріпленням державотвірної позиції Дмитра Донцова є антропонім *Мазена*. Автор твору, як і гетьман, переконаний, що “найбільше зло в уяві володарської касты тих часів – це втратити незалежність” (Dontsov 134).

Отже, військо запорозьке – це народ-войовник з його “величним і поетичним життям” (Dontsov 115). Головний заклик козаків – “боронити Землю Руську” (Dontsov 116). Дмитро Донцов, наводячи прізвища видатних діячів козащини, показує їхню україноцентричну позицію, бо ідея патріотизму наявна в козацьких хроніках, в універсалах гетьманських, у *Мазени* (Dontsov 122) та інших.

5. **Письменники, релігійні та культурно-політичні діячі XVI–XVII ст.** Часто вживаним антропонімом твору є *Костянтин Острозький*. Дмитро Донцов сповідує ідею цього культурно-політичного діяча: “Не випадає говорити й радитися з слабими про силу, з сліпими про світло, з розбійниками про мир і згоду, з безсоромними про побожність” (Dontsov 6). Також унаочненням до позиції ідеолога націоналізму є слова Острозького, сказані в листі до митрополита, письменника-полеміста *Інатія Потія*: “Розмножилося між людьми таке лінєвство, оспальство і відступство від віри” (Dontsov 58), бо вища каста перестала ширити закон Божий між людьми. ВН *Потій* – у тексті не відтворює образу державного діяча Речі Посполитої, захисника унії, а є унаочненням позиції автора твору щодо необхідності віри та сили для тогочасного життя.

Антропонім *Вишенський* (Dontsov 6, 11) асоціюється з позицією гострого полеміста, що викриває церковний та світський лад України. Чернець Афонського монастиря картає земляків за “ледачість і оспальність” (Dontsov 117) і “як відплату за гріхи чекає, й навіть накликає на Україну кару небесну” (Dontsov 11). Майстер викривального стилю вважає провідників, що не мають “серця царського” (Dontsov 143), фарисеями та такий стан речей називає маскарadoю. Позиція Дмитра Донцова очевидна: “І *Вишенський*, і *Кирило Туровський*, і світські воєнники відкидали думку, що земля на те лиш створена, щоб животіти... Земля повинна існувати, щоб жили на ній борці за “справедливе життя” (Dontsov 117). ВН *Вишенський* Дмитро Донцов використовує і для аналізу остійця (що “готовий служити кожній силі” (Dontsov 107), бо такий тип людей перейде до “підхлібців і лисуватих юд” (Dontsov 107).

Назву церковного діяча й письменника-полеміста *Касіяна Саковича* (Dontsov 59), що свідомий своєї ролі, подано з метою акцентувати увагу на необхідності сильної думки володаря. Наприклад, у вірші на смерть *Сагайдачного К. Саковича* зазначає його мудрість, бо він “моцне вґрунтований” (Dontsov 90).

Церковний та освітній діяч Петро Могила в тексті Дмитра Донцова поданий в синонімічному оточенні (це: герої “Слова о полку Ігоревім”, *Володимир*, *Феодосій*, *Дмитро Вишневецький*), бо таким нашаруванням імен та прізвищ показано неперервність українських подвижників. А їхній “життєвий стиль” (Dontsov 39) протиставлено до культури підвладної касті

Антропонім *Інокентій Гізель* – це відтворення позиції ученого-богослова, історика, що писав у Синописі про мужність українського народу (Dontsov 96).

ВН *Владислав Домінік Заславський* ужито для унаочнювальної характеристики щодо важливості керівної касті, бо “причина і початок (руху і життя) – все лежить в ініціаторах” (Dontsov 82). Цю ж думку сповідує *Іоанкіій Галатовський*, який вважав, що українська провідна верства свідомо свого призначення (Dontsov 95). Антропонімом видатного промовця, автора низки проповідей Дмитро Донцов передає власну позицію: мати сильних керівників і вірити в Божу справедливість, бо і в *І. Галатовського*, і в “Софії Мудрости” є: “Бог являється виключно грозним і караючим” (Dontsov 98).

Антропонім *Лазар Баранович* – це відомий для українців політичний діяч другої половини XVII ст. Учитель Івана Мазепи, автор значної кількості філософських трактатів, *Лазар Баранович (Лука)* впливав на політичне життя Гетьманщини, відтак у своїм “Мечі Духовнім” пояснює, що провідник (як і Христос в Євангелії) повинен мати меч, “воюющею своєю церков” аки корабель управляє” (Dontsov 98), а про козаків пише, що вони подібні “билинам Божім”: гнутья, та не ломлятья, “ділають своє діло” (Dontsov 99). *Лазар Баранович* переконаний про готовність “великих діл в майбутнім” (Dontsov 121).

Політичні настанови Дмитра Донцова передає ВН *Яків Руселій*, який бачив та знав, що козаки вірили в Бога, “гарячо змагалися за утримання свободи”, були “благородними, вольними лицарями, мужніми й хоробрими” (Dontsov 95). Уведена до тексту лексема відтворює думку мислителя про мужність та відвагу козаків.

Антропонім *Захарія Копистенський* для читача асоціюється з полемічною літературою. Цей культурно-релігійний діяч, архімандрит Києво-Печерської лаври у тексті твору благає (як і ченці Русі) про “помсту справедливого Бога” (Dontsov 11).

Назви козацьких літописців XVII ст. *Самійла Зорки* (Dontsov 95) та *Самійла Величка* (Dontsov 5, 10, 11) – це постаті, що подали наступникам надважливі джерела інформації. Діяріюші *Зорки* та “Літопис Самійла Величка” детально відтворюють історію національно-визвольної війни українського народу та зазначають козацьку “лицарську й багатирську відвагу” (Dontsov 95), про яку говорять “поля і долини, вертепи і гори” (Dontsov 116). Ці антропоніми виконують характеризувальну та ідеологічну функції.

ВН богословів та філософів *Стефана Яворсько* та *Феофана Прокоповича* ужито для відтворення необхідності суспільних каст. Приміром, занепад моральної вищої ієрархії пояснює *Ф. Прокопович* (Dontsov 58), який не знав милосердя для віровідступників (Dontsov 96) та переконував, що “все потребує “власти” (Dontsov 130). Те саме думає і *Яворський*, бо “за вину правлячої касті впала кара на весь народ” (Dontsov 58).

Мислитель узагальнює, де можна знайти нового “апостола правди і науки”, якого “прагне сучасна Європа і Україна”. Таким ідеалом був “тип князівських дружинників і козаків, *Дмитра Вишневецького*, *Острозького*, *Глинського*, *Богунів*, *Сірків*, хмельничан з їх вождем” тощо (Dontsov 147). Нанизування численних ВН характеристично підсилює героїзм українського минулого.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. Усі проаналізовані антропоніми хронологічно відтворюють культурно-історичний розвиток українського народу від часів Русі і до кінця XVII ст., є яскравим

увиразнювальним чинником у творенні мовної картини світу. ВН інформаційно насичують текст, умотивовують необхідність суспільної ієрархії та увиразнюють науково-публіцистичний стиль.

Висновки. Визначальне місце в картині світу Дмитра Донцова посідає антропонімна лексика, яка від часів Руси і до XVII ст. відтворює героїчне та духовне минуле українського народу на тлі культурно-історичних подій того часу. Формування мовної картини світу передусім позначено чіткою авторською позицією та необхідністю донести її до читача.

ВН тексту сприяють достовірності описуваних подій, актуалізують наші знання про певні події, відтворюють ті тогочасні суспільні відносини, що передають позицію керівної та підвладної верстви. Автор наголошує на позитивних фактах, що зображають мужність українців, їхній войовничий дух, непоборне завзяття в обстоюванні правди та власної землі. Аналізовані лексеми часто містять авторські оцінні елементи, що виникають внаслідок відтворення певних історичних подій. Крім того, Дмитро Донцов формує в читача націєцентричні погляди і виховує в покоління читачів бажання бути гідними продовжувачами державницьких ідей керівної еліти часу могутності Русі-України.

Основними функціями ВН у творі є ідентифікаційна, характеристична, ідеологічна, текстотвірна та стилістична.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі такі:

- охарактеризувати ВН як чинник ідіостилію Дмитра Донцова;
- сформуувати індекс українських онімів, що сприяють творенню україноцентричного світогляду;
- показати тенденції вживання антропонімною лексики в різних творах автора;
- простежити функцію власних назв у творенні мовної картини світу письменників-вісниківівців.

References

Beley L. O. *“Ukrayins'ka literaturno-khudozhnya antroponimiya kintsya XVIII–XX st. (Ukrainian literary and artistic anthroponomy written at the end of the 18th-20th cc.)”*. Diss. Uzhhorod, 1997. Abstract. Print.

Bohdan S. K. *Metody u metodyka linhvostylistychnykh doslidzhen': metodychni rekomendatsiyi dlya studentiv-filolohiv (Methods and methodology of lingual-stylistic research: methodological recommendations for students-philologists)*. Luts'k: Vezha-Druk, 2014. Print.

Hrytsenko T. B. *“Vlasni nazvy yak zasib styletvorennya v ukrayins'kiy istorychniy prozi druhoyi polovyny XX s. (na materialy romaniv pro B. Khmel'nyts'koho) (Proper names as a means of creating of the style in the Ukrainian historical prose of the second half of 20th c. (based on the novels of B. Khmelnytsky))”*. Diss. Kyiv, 1998. Abstract. Print.

Yeshchenko T. A. *Linhvistychnyy analiz tekstu: navch. posib. (Linguistic analysis of a text: Tutorial)*. Kyiv: VTs “Akademiya”, 2009. Print.

Zahnitko A. P. *Suchasni linhvistychni teorii: Monohrafiya (Modern linguistic theory: Monograph)*. Donetsk: DonNU, 2006. Print.

Kochan I. M. *Linhvistychnyy analiz tekstu: navch. posib. (Linguistic analysis of a text: Tutorial)*. Kyiv: Znannya, 2008. Print.

Krychun L. P. *“Funktsiyi antroponimiv u suchasnomu ukrayins'komu satyrychnomu romani (Anthroponymy functions in modern Ukrainian satirical novel)”*. Diss. Kirovohrad, 1998. Abstract. Print.

Lukash H. P. *“Onomastykon prozovykh tvoriv Volodymyra Vynnychenka (Onomatology of the prose of Volodymyr Vynnychenko)”*. Diss. Dnipropetrovsk, 1997. Abstract. Print.

Moysiienko A. K. *Slovo v apertseptsiyniy systemi poetychnoho tekstu. Dekoduvannya Shevchenkovoho virsha: Monohrafiya (Word in the apperception system of the poetic text. Decoding of Shevchenko poem: Monograph)*. Kyiv: Stal', 2006. Print.

Potebnya O. *Estetyka i poetyka slova: Zbirnyk (Aesthetics and Poetics of a word: Collection)*. Kyiv: Mystetstvo, 1985. Print.

Selivanova O. O. *Linhvistychna entsyklopediya (Linguistic encyclopedia)*. Poltava: Dovkillya-K, 2011. Print.

List of Sources

Dontsov D. *Dukh nashoyi davnyny (The spirit of our past)*. L'viv–Kyiv: Nakladom Yuriya Kryvoruchka, 2011. Print.

Надійшла до редакції 24 квітня 2017 року.

ANTHROPONYMIC SPACE OF DMYTRO DONTSOV AS RECREATION OF SPIRITUAL AND HEROIC PAST OF UKRAINIAN PEOPLE

Oksana Mykytyuk

Department of Ukrainian Language, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

Background: The subjects of the research are anthroponyms that are quantitatively large reservoir of words that is national cultural identifier of the specific time period. These lexemes form the historical background, underline the views of cultural and political figures, associate the composition elements into a coherent whole work, allow the author to influence the reader.

Purpose: The purpose of the analysis is to clarify the role of the anthroponymic space of Dmytro Dontsov as a determining factor for the characteristic of spiritual and heroic past of the Ukrainian people.

Results: Anthroponyms chronologically reflect the cultural and historical development of the Ukrainian nation since the time of Kyivan Rus' and until the end of the 17th century. Proper names fill the text with information; demonstrate the need of social hierarchy and emphasize the scientific-publicistic style.

Discussion: The most anthroponyms are Ukrainian names that describe a specific period of time and exemplify the author's position. The main functions of proper names in the book "The spirit of our past" are identifying, distinguishing, ideological, text building and stylistic functions.

Prospects for further research in this area are: a) to form the index of Ukrainian proper names that contribute to the creation of the Ukrainian centered worldview; b) to show trends of anthroponymic lexemes use in different works of the author; c) to trace functions of proper names in the creation of linguistic world view of the writers of the journal "Visnyk".

Keywords: lingual-stylistic analysis, anthroponymic lexemes, proper names, Dmytro Dontsov.

Vitae

Oksana Mykytyuk is Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language in Lviv Polytechnic National University. Her areas of research interests include lexicology, text linguistics, cognitive linguistics, and text linguistics.

Correspondence: MykytyukStek@ukr.net